

## Infància i adolescència en risc

2012/2013

Codi: 101682

Crèdits ECTS: 6

| Titulació                          | Pla                            | Tipus | Curs | Semestre |
|------------------------------------|--------------------------------|-------|------|----------|
| 2500260 Graduat en Educació social | 827 Graduat en Educació social | OT    | 0    | 0        |

### Professor de contacte

Nom: Josefina Sala Roca

Correu electrònic: Fina.Sala@uab.cat

### Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

### Prerequisits

A l'hora de cursar aquesta assignatura l'alumne hauria d'haver integrat ja diferents coneixements i habilitats que s'han impartit en assignatures prèvies. Així recomanem que l'alumne hagi superat les següents assignatures:

- Aspectes psicobiològics de la persona (1er curs)
- Comunicació i interacció educativa (1er curs)
- Bases sociopolítiques de l'educació (2on curs)
- Educació de nens i joves (3er curs)

### Objectius

Aquesta assignatura, es una assignatura optativa de tercer curs que pretén aprofundir en un dels àmbits professionals més importants dels educadors socials, l'atenció de la infància i adolescència en risc. Prèviament l'alumna ha fet una assignatura obligatòria que fonamenta la intervenció de l'educador social amb infants i adolescents.

Els objectius formatius generals de l'assignatura són:

1. Analitzar els principals factors de risc social en la infància i adolescència i els seus efectes en el desenvolupament
2. Reflexionar sobre el sistema de protecció a la infància i adolescència, els servis, legislació i programes d'intervenció
3. Analitzar els factors que faciliten i potencien la resiliència i protecció dels nens i joves davant de les situacions de risc
4. Analitzar les intervencions i programes que es desenvolupen a diferents per a la protecció de la infància
5. Analitzar la funció de l'educador social en la protecció de la infància i adolescència en risc social

### Competències

- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Aplicar les competències socioemocionals necessàries per gestionar les relacions humanes.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.

- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa
- Fomentar l'autonomia dels participants i buscar un equilibri entre les seves funcions com a orientador, facilitador i promotor de la dinàmica socioeducativa.
- Generar propostes innovadores i competitives en l'investigació i l'activitat professional
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques sostenibles, que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans

## Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els aspectes deontològics de l'educació social en l'àmbit de la infància i adolescència.
2. Analitzar les competències socioemocionals necessàries per al treball amb la infància i adolescència en risc.
3. Analitzar les disfuncions que es produeixen en el desenvolupament de la infància i adolescència en risc com a conseqüència de situacions de desestructuració social i familiar.
4. Conèixer els factors de risc social en la infància i adolescència.
5. Conèixer la legislació específica que afecta la protecció a la infància i adolescència en risc.
6. Desenvolupar estratègies per fomentar processos de resiliència.
7. Dissenyar i aplicar intervencions específiques per a la infància i adolescència en risc.
8. Mantenir una actitud de respecte, pràctiques i comportaments que atenguin a la diversitat i igualtat.
9. Orientar i acompanyar els menors desprotegits en els seus processos evolutius i d'inserció en la vida autònoma.
10. Proposar eixos estratègics d'intervenció per a superar les dificultats actuals.

## Continguts

|                                                                                                                                                           |           |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 1. Principals factors de risc social en la infància i adolescència i els seus efectes en el seu desenvolupament.                                          | 2.<br>3.  |
| 4. Marc legislatiu i marc institucional:<br><br>4.1. Principis pels que es regeixen les lleis i les polítiques de protecció a la infància i adolescència. | 4.2<br>7. |
| 5. L'adopció i l'acolliment: tipologies, processos, acompanyament de les famílies, etc.                                                                   |           |
| 6. Xarxa, programes i accions d'intervenció en la protecció en la infància i adolescència i la transició a la vida adulta.                                |           |

## Metodologia

La metodologia serà participativa. A part de les exposicions del professor es faran estudis de casos, discussió de textos, exercicis, debats, etc.

Les activitats autònomes seran objecte d'avaluació formativa

## Activitats formatives

| Títol            | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides |       |      |                          |
|                  |       |      |                          |

|                                                                                                                                                                         |    |     |               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|-----|---------------|
| Estudis de casos, aprofundiment en temes específics, seminaris impartits per professionals convidats, debats i grups de discussió.                                      | 15 | 0,6 | 1, 2, 6, 7, 9 |
| Exposicions per part del professorat de qüestions bàsiques i complementàries, exposició i debat dels treballs elaborats pels alumnes, creació de coneixement compartit. | 30 | 1,2 | 1, 2, 6, 7, 9 |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                                                                                                                                              |    |     |               |
| Tutories individuals i grupals.                                                                                                                                         | 30 | 1,2 | 1, 2, 6, 7, 9 |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                                                                                                                                                 |    |     |               |
| Lectura de textos, cerca i anàlisi d'informació, elaboració de treballs, resolució de casos i activitats d'avaluació.                                                   | 75 | 3   | 1, 2, 6, 7, 9 |

## Avaluació

El treball serà proposat al llarg del curs i el seu calendari de lliurament i correcció s'anirà pactant amb els estudiants.

El treball grupal serà elaborat i tutoritzat al llarg del curs i el seu lliurament definitiu, així com la correcció serà pactat amb els estudiants.

El temps dedicat a les activitats avaluatives i el temps de treball autònom sumatius, donat que moltes de les activitats formatives que seran proposades als alumnes com a treball autònom formaran part de l'avaluació de l'estudiant.

## Activitats d'avaluació

| Títol                              | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge      |
|------------------------------------|-----|-------|------|-------------------------------|
| Autoavaluació dels aprenentatges   | 10  | 0     | 0    | 1, 8                          |
| Treballs realitzats grupalment     | 35  | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |
| Treballs realitzats individualment | 55  | 0     | 0    | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 |

## Bibliografia

### Bibliografia

- Alonso, R. et al. (2008). *Manual de intervención en acogimiento residencial*. Consultable online: [http://www.gifi.es/administrador/publicaciones/archives/75555\\_Manualcantabria.pdf](http://www.gifi.es/administrador/publicaciones/archives/75555_Manualcantabria.pdf)
- Amorós, P.; Ayerbe, P. (coord.) (2000). *Intervención educativa en inadaptación social*. Madrid: Síntesis.
- Arruabarrena, M. I. i de Paúl, J. (2011). *Maltrato a los niños en la familia: evaluación y tratamiento*. Madrid: Piramide.
- Barudy, J. (1998). *El Dolor invisible de la infancia : una lectura ecosistémica del maltrato infantil*. Barcelona: Paidós
- Barudy, J. (2011). *La fiesta mágica y realista de la resiliencia infantil : manual y técnicas terapéuticas para apoyar y promover la resiliencia de los niños, niñas y adolescentes*. Barcelona: Gedisa
- Bravo, A. i Fernández del Valle, J. (coord.). (2009). *Intervención socioeducativa en acogimiento residencial*. Consultable online: [http://www.gifi.es/administrador/publicaciones/archives/65706\\_Int\\_soc\\_acores.pdf](http://www.gifi.es/administrador/publicaciones/archives/65706_Int_soc_acores.pdf)

7. Cyrulnik, B. (2002). *Los patitos feos: la resiliencia: una infancia infeliz no determina la vida*. Barcelona: Gedisa.
8. Cyrulnik, B. (2005). *El amor que nos cura*. Barcelona: Gedisa.
9. Fernández del Valle, J. (2004). *Acogimiento residencial en la protección a la infancia*. Madrid: Pirámide.
10. Fernández del Valle, J. i Bravo, A. (2007). *Serar, Sistema de Registro y Evaluación en Acogimiento Residencial*. Oviedo: Asociación Nieru para el Estudio y Promoción del Bienestar Infantil.
11. Fernández del Valle, J. i Fuertes, J. (2000). *El acogimiento residencial en la protección a la infancia*. Madrid: Pirámide.
12. Martín Hernández, J. (2010). *La Intervención ante el maltrato infantil : una revisión del sistema de protección*. Madrid: Pirámide.
13. Marzo Arpón, T. (2009). *Educador social i infància en situació de risc: l'atenció residencial a infants i adolescents a Catalunya*. Barcelona: Departament d'Acció Social i Ciutadania, Secretaria d'Infància i Adolescència. Consultable online:  
<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.261f58b8e001ccca1285ea75b0c0e1a0/?vgnextoid=864>
14. Muñoz Cano, R.; Redondo Hermosa, E. (1998). *Manual de buena práctica para la atención residencial a la infancia y adolescencia: estándares de calidad para la atención a niños y adolescentes en dispositivos residenciales*. Madrid: Federación de Asociaciones para la Prevención del Maltrato Infantil (FAPMI) y Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Accesible online:  
[http://www.amigonianos.org/mediateca/documentos/docs/MANUAL\\_DE\\_LA\\_BUENA\\_PRACTICA\\_PARA](http://www.amigonianos.org/mediateca/documentos/docs/MANUAL_DE_LA_BUENA_PRACTICA_PARA)

#### Enllaços

- Comitè dels drets del nen (ONU): <http://www2.ohchr.org/spanish/bodies/crc/index.htm>
- Departament de Benestar i Família:  
<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.d36551e3177dc6b43f6c8910b0c0e1a0/?vgnextchannel>
- DIXIT. Centre de documentació dels serveis socials: <http://dixit.gencat.cat/portal/index.html>
- Institut d'Infància i el Mon Urbà: <http://www.ciimu.org/>
- Observatori dels drets de la Infància:  
<http://www20.gencat.cat/portal/site/bsf/menuitem.c7a2fef9da184241e42a63a7b0c0e1a0/?vgnextoid=0941>
- Observatorio de la infancia: <http://www.observatoriodelainfancia.msps.es/presentacion/index.html>
- Sindic. Drets dels infants: <http://www.sindic.cat/ca/page.asp?id=113>
- Secretaria de joventut <http://www20.gencat.cat/portal/site/Joventut/>